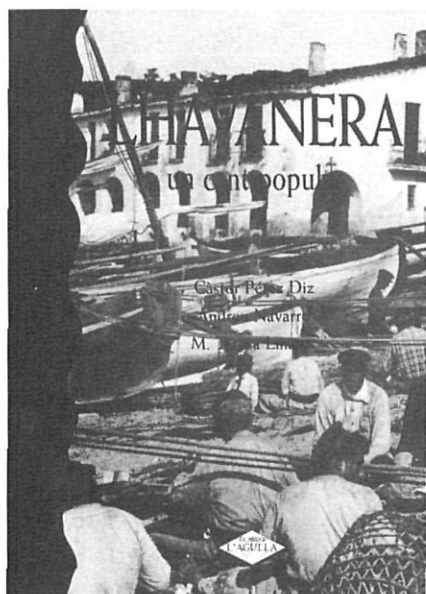

l'havanera a la península: vies i divulgació, funcions, propostes, zones d'interès, autors i actualitat. El resultat és un llibre d'edició impecable que cerca d'oferir al lector l'estat actual d'investigació d'aquest tema. Segons Pérez, es tracta d'analitzar i de definir les diferents propostes i funcions que cobria l'havanera per així establir-ne el caràcter autòcton.

(En un altre aspecte, cal també especificar que els beneficis obtinguts pels drets d'autor d'aquest llibre s'han destinat al projecte solidari *Havaneres per Cuba*, el qual va tenir lloc durant els mesos de setembre i octubre de 1995 a localitats com Barcelona, Mataró, Reus i Girona. Es tractava d'organitzar uns concerts, dels beneficis dels quals s'obtenia materials escolar i de neteja, sabates, ulleres, medicaments, etc. Es va recollir un total de 2 tones que es van fer arribar a la Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya a l'Havana).

En fi, el llibre de Pérez i els seus col·laboradors, es tracta d'una proposta sociològica sobre aquest cant popular. Sobre el present i sobre el futur, Pérez és clar: «Estem en un moment culminant. Més amunt, difícilment s'hi pot anar. L'havanera evoluciona, és clar que sí, i ho fa en el sentit que popularitat implica creació i creació implica evolució. Hi ha molts grups i moltes noves composicions; no tots ni totes, però, amb un mínim de qualitat: cal més autocrítica per part dels grups i també més exigència per part del públic»: una lúcida i senzilla reflexió.

Gerard Prohias

El fons notarial de Santa Coloma

Josep M. T. GRAU I PUJOL

Catàleg del fons notarial del districte de Santa Coloma de Farners. Fundació Noguera. Inventari d'Arxius Notarials de Catalunya, 19 Barcelona, 1996, 408 pàg.

Ha sortit a la llum el volum número 19 la col·lecció «*Inventaris notarialis*» de la Fundació Noguera, obra de l'arxiver i historiador Josep Maria Grau i Pujol. Aquest catàleg del fons notarial del districte de Santa Coloma de Farners (la Selva) s'afegeix a d'altres instruments de descripció notarial ja publicats de la zona de Girona i comarques properes: Puigcerdà, Arenys de Mar i Vic.

La importància de la tasca que està portant a terme la Fundació Noguera és evident, ja que a més de publicar aquests inventaris notarialis també edita les col·leccions *Textos i documents*, *Estudis*, *Acta Notariorum Cataloniae*, *Llibres de Privilegis i Diplomataris*. Darrerament, i dins la secció de *Diplomataris*, ha aparegut el del monestir d'Amer, treball signat per Esteve Pruença. Amb tota aquesta sèrie de publicacions la Fundació Noguera està dotant el nostre país d'un excel·lent material de treball per a historiadors i estudiosos en general.

Entrant ja a parlar de l'autor de l'obra, cal dir que en Josep Maria Grau és un arxiver i historiador tarragoní que per raons professionals va estar vinculat a les comarques gironines: del 1988 a finals del 1989 va treballar a l'Arxiu Històric de Girona; a primers del 1990 va ser destinat a Santa Coloma de Farners com a director de l'Arxiu Històric Comarcal, on empenygué la difícil tasca d'aixecar la imatge d'un arxiu comarcal que es trobava en aquell temps passant per uns moments molt baixos. Al front d'aquest arxiu destacà per la seva feina de difusió externa i per les seves campanyes de recaptació de fons personals i familiars. Grau, entusiasta i molt actiu,

revifà, amb l'ajut d'altres companys, el Centre d'Estudis Selvatans, associació cultural de la qual en fou secretari fins a la seva marxa, el desembre del 1993. En l'actualitat Josep M. grau treballa de tècnic arxiver a l'Arxiu Històric de Tarragona.

La publicació d'instruments de descripció, com és el cas d'aquest catàleg, és una necessitat que té el món cultural català, ja que són eines de difusió importantíssimes. Aquesta obra pot interessar tant a arxivers, com a historiadors, notaris, advocats o particulars, essent un ajut considerable per a les seves investigacions, i fins i tot punt de partida d'altres estudis, tesis i treballs.

El districte notarial de Santa Coloma de Farners adoptat per la llei del 1862 equivalia al del partit judicial, és a dir, l'actual comarca de la Selva sense Amer ni Fogars de Tordera. En canvi, s'afegiren les poblacions de Viladrau i Espinelves (Osona). Les notaries estudiades per l'autor són Anglès (1583-1878), Arbúcies (1640-1968), Blanes (1362-1966), Brunyola (1459-1867), Hostalric (1435-1956), Lloret (1395-1945), Santa Coloma de Farners (1562-1992), Sant Hilari Sacalm (1710-1881), Tossa (1503-1843) i Vidreres (1465-1874), i les notaries foranes de Centelles, Llagostera, la Pobla de Lillet i Santa Maria d'Oló.

S'ha d'afegir que Blanes i Tossa tenien notaries de Marina, a través de les quals es pot estudiar l'activitat comercial marítima en la Costa Brava, molt intensa al segle XIX. Santa Coloma de Farners, compta, encara avui, amb dos notaris, tot i que a primers de segle hi va haver intenció de suprimir-ne un. Els avatars de la història, i en especial la guerra dita del Francès o de la Independència, van perjudicar greu-

ment la conservació d'alguns fons, com és el cas de les notaries d'Hostalric i Maçanet, cremades durant l'assalt de les tropes napoleòniques el 1809. També cal subratllar que les notaries més riques en documentació són les de Blanes i Santa Coloma de Farners.

Els protocols originals es conserven a diversos arxius, però principalment a l'Arxiu Històric de Girona (la majoria dels anteriors al 1799), l'Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners (els posteriors al 1800) i l'arxiu del notari-arxiver de Santa Coloma, on es conserven els protocols que tenen entre 25 i 100 anys. Cal dir que la llei limita la consulta pública dels protocols de menys de cent anys. La tasca d'en Josep M. Grau ha estat ingent i minuciosa, perquè a més dels esmentats arxius ha consultat nombrosos arxius parroquials i municipals a la recerca de protocols esparsos o de dades referents a les notaries.

Una de les principals singularitats d'aquest catàleg és el complet estudi històric que l'autor fa de cada notaria, aprofundint considerablement en la seva història i evolució; altra aportació remarcable és la petita fitxa biogràfica dels notaris que encapçala cada període; es pot afirmar, doncs, que el treball d'en Grau Pujol obre un nou camí en la història del notariat català i dels seus membres. Ens consta que aquesta part del catàleg ha estat fruit d'un treball lent (més de quatre anys) i costós.

La fitxa de cada unitat documental específica la tipologia: manuals i llibres comuns, on s'inclouen manuals, protocols i nòtules; llibres especials, és a dir, testaments, codicils, inventaris, capítols matrimonials, etc.; testaments closos i índexs. Segueixen les dates extremes, número de folis, tipus d'enquadernació, índex si en té, les sigles de l'arxiu i el fons on es conserva el protocol i la seva signatura.

En definitiva, ens trobem davant d'un treball sòlid i metòdic, un catàleg que va més enllà d'una simple enumeració de protocols, i que entra a tractar la història de tota una sèrie de notaries i de la seva evolució al llarg dels anys. A ben segur que serà una obra de referència obligada per a la història del notariat a Catalunya.

Xavier Pérez i Gómez

Una vida per un poble

VEHÍ, A.; FRIGOLA, J.; FISAS, V.

Joaquim Vallmajó. *Una vida per un poble.*

Ed. Grup d'Empordanesos i Empordaneses per la Solidaritat.

Figueres, 1995, 95 pàg.

Fa força anys vaig conèixer en Quim Vallmajó al seminari de Girona. Quan jo hi entrava ell marxava amb els Pares Blancs per preparar-se per anar a «missions». Sortosament l'amistat iniciada va continuar i, amb el temps, es va aprofundir gràcies a la relació que havíem establert des de Justícia i Pau de Girona. Encara durant la seva darrera estada a Girona vàrem parlar d'accions de col·laboració i, com sempre, la seva paraula valenta i la reflexió crítica, des de la seva africanitat, qüestionava els papers que jugaven –i juguen– la societat europea occidental, l'Església catòlica, altres confessions religioses i les Organitzacions No Governamentals en la construcció d'un món diferent, menys injust. La seva mort física, en la lògica dels profetes, no l'allunya de nosaltres; al contrari, és ben viu en el record.

Sobre aquest empordanès assassinat

Joaquim Vallmajó

Una vida per un poble

a Rwanda s'han publicat força articles arran de la seva mort. També s'ha fet un llibre. Un llibre que és una demostració clara que, davant de situacions internacionals greus i que ens superen, no s'hi val a dir «no hi ha res a fer» o a lamentar-ho simplement al voltant de la taula. Aquesta és l'actitud que interessa al sistema dominant perquè així tot continua igual i res no canvia.

Un grup d'homes i dones de l'Empordà amb inquietud i sensibilitat, agrupats al voltant del «Grup d'Empordanesos i Empordaneses per la Solidaritat», són qui han fet i publicat aquest llibre. I quan dic «fet» vull dir que han escrit part del text, n'han fet el disseny i la maquetació, han tingut cura de la impressió i de la difusió, etc. Perquè no és un llibre per fer diners sinó per difondre un testimoni i promoure la reflexió i l'acció a favor d'un món més just. Junta-ment amb el llibre aquest Grup té preparada una exposició itinerant sobre el mateix tema per a tots els grups i entitats interessats.

El llibre és petit, no arriba a cent pàgines, i molt llegidor. Consta de tres capítols, a més d'una introducció. Agustí Vehí ens acosta al coneixement de Rwanda, a nosaltres que som fills d'una escola i d'una educació eurocèntrica. Amb un llenguatge clar, l'historiador empordanès ens prepara per a una lectura aprofundida dels altres capítols. Sis mapes i una petita bibliografia demostren les capacitats docents de Vehí.

La part central del llibre, «En Joaquim Vallmajó, profeta i màrtir d'avui», és de Josep Frigola, empordanès, company de Seminari i Pare Blanc, com en Quim. Fa un seguiment del treball d'en Quim des del 1989 fins a la seva mort. És la història d'un llarg i tenaç viacrucis; dels esforços d'en Quim i d'altres com-